

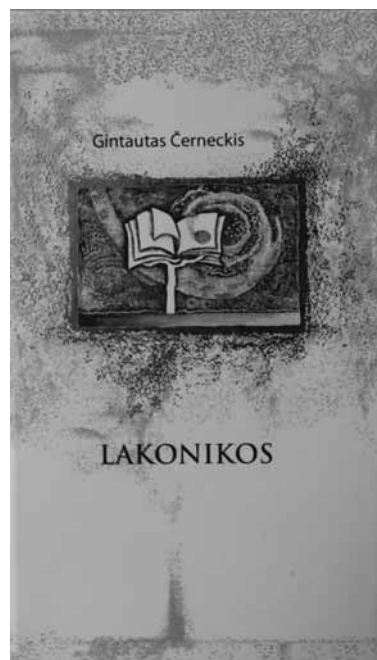
Gintauto Černeckio poetiškos filosofinės miniatiūros

PARENGĖ DANGUOLĖ ŽELVYTĖ

2008 m. „Žemaičių žemės“ žurnale (Nr. 2) pirmą kartą pristatydami pedagogo, bibliofilo, literato, istoriko ir psichologo bei Plungės Simono Daukanto bibliofilų klubo pirmininko Gintauto Černeckio kūrybą, ilgėliau stabtelėjome prie 2001 m. jo išleisto pirmojo lakonikų rinkinio „Knygos pakeleivio užrašai“. Tąsyk paskelbėme ir pluoštelį jo sukurtų šio vis dar pas mus neįprasto literatūros žanro kūrinių.

Pasirodžius naujajai G. Černeckio knygai „Lakonikos“ (2012, Plungė), vėl prie jų sugrįžtame ir neatsitiktinai. Žemaičiams įprasta nedaug, bet tiesiai ir taikliai kalbėti, lyg kokiems filosofams. Tad, skaitydamas šio autoriaus lakonikas, tarsi girdime kalbant tikrą žemaitį, kurio išminties krautė kasmet vis pilnesnė ir svaresnė. Žemaičiu, matyt, reikėtų laikyti ir Gintautą, nors gimė jis ne Žemaitijoje, o Vilniuje (1951 m.). Vėliau Gintauto gyvenimo kelias nusitęsė į Žemaitiją. Čia jis 1969 m. baigė Plungės I-ąją vidurinę mokyklą. Vėliau mokėsi Vilniaus universitete, kur 1974 m. įgijo psichologo specialybę, o 1988 m. neakivaizdžiai užbaigė istorijos studijas Vilniaus pedagoginiame institute. 1984 m. pradėjo dirbti Plungės Senamiesčio vidurinėje mokykloje istorijos mokytoju. Vadovauja 1984 m. prie Plungės rajono savivaldybės viešosios bibliotekos įkurtam Plungės Simono Daukanto bibliofilų klubui, kuris leidžia Gintauto ir jo kolegų Plungės bibliofilų redaguojamą pirmąjį Lietuvoje bibliofilų laikraštį „Žemaičių bibliofilas“ (šio leidinio pirmtakas – nuo 1996 m. laikraštys „Plungė“ spausdintas „Bibliofilų puslapis“ (iš viso jų išleista 122 vnt.). Jis yra ir daugelio straipsnių bibliofilijos bei knygos kultūros temomis, paskelbtų leidiniuose „Aitvarai“, „Plungė“, „Tarp knygų“, „Knygnešys“, „Knygotyra“, „Žemaičių saulutė“, „Žemaičių žemė“, „Žemaitis“ ir kt., autorius. Savo namuose G. Černeckis turi sukaupęs daugiau negu 3 tūkstančių knygų biblioteką, kurioje daug vertingų bibliofilinių leidinių.

Gintautas rašo eilėraščius ir lakonikas – savito pobūdžio poetiškas filosofines miniatiūras, kurios, anot jo paties, yra lyg angelo plunksnos, bet su kuriomis pasipuošti negali... Prieš keletą metų jis rašė: „Lakonika – kalbėjimo būdas. Tai glaustas, užbaigtas minties išsakymas eilėraščio eilute, lyg dvasios blyksnis. Lakonikos skirtos sau ir savo bičiuliams, sielos atgaivai. Jos padeda gyventi ir išgyventi. Jos yra kūrėjo gyvenimo dalis, jo gyvenimo būdas. Tai asmeniška dvasinė patirtis. Skiriama tyliam skaitymui ir išrankesniai skaitytoju. Kūrėjui nelabai įdomu, kaip lakonikas priims skaitytojas, todėl jis rašo ne jam. Kūrėjas yra laisvas nuo noro kažkam patikti ir įtikti. Kūrėjas asmeniškai lais-

Gintauto Černeckio knygos „Lakonikos“ (Plungė, 2012) viršelis (dailininkė Gražina Didelytė)

vas! Vieniems lakonikos yra vaistas sielai, kitiems – nuodas“.

Antroji G. Černeckio lakonikų knyga išleista 2004 m. Tai – „Slaptakeliai, slaptavietės, slaptaknygės“. Na o štai šiemet pasirodė ir trečioji – „Lakonikos“. Visas jas apipavidalino dabar jau Anapilin išėjusi dailininkė Gražina Didelytė (1938–2007). Šalia kiekvienos lakonikos – dailininkės Erikos Smirnovos sukurtas vos pastebimas skrendantis paukštis. Knygos meninė redaktorė – Aistė Talijūnienė.

Šio leidinio anotacijoje lakonikos žanro sąvoka išgryninta iki mokslinio lygio: „Lakonikos – savito pobūdžio, poetiškas filosofinių miniatiūrų rinkinys, kuriame autorius glaustomis mintimis kuria vientiso žmogaus su išplėsta sąmone psichologinį paveikslą, ypatingą dėmesį skirdamas subtiliam mąstymui ir kilniajam žmogiškumui.“

Naujoji filosofinių miniatiūrų knyga „Lakonikos“, pasak Gintauto, skirta „žmogui, ieškančiam dvasinių vertybių. Žmogui, kurio širdžiai reikia šviesos, reikia patvirtinimo, kad pasirinko būtent tą kelią, kuris veda į tikrų vertybių suvokimą, perkainojimą. Tai knyga žmogui, kuris nori pažinti save, susikalbėti su savimi, rasti kelią, vedantį į žmoniškumą. „Lakonikos“ yra kartu ir bibliofilinė knyga, nes tiksliai skirta žinovams“.

Leidinio įžangoje, kurioje nurodoma, kad kūrinius autorius skiria mąstančiai sielai, lakonikų ir skaitytojų, kuriems skirti kūriniai, apibūdinimas dar šiek tiek išplečiamas:

„Mintį, Dvasios blyksnį, užrašytą eilėraščio eilute, pavadinau lakonika. Tokiu mąstymo būdu siekiu mažai kalbėdamas pasakyti daugiau. Lakonikos primena ugnies ženklus, vedančius į subtilų pasaulį. Poetiškame filosofinių miniatiūrų rinkinyje Šviesos Jėgos kovoja su tamsos tarnais, bet gyvenantis šviesoje atremia juodąją kariauną. Jam Saulės Gėlė pražysta. Palieku lakonikų vėrinį Šventovės statytojams, einantiems savęs pažinimo keliu.“

Knyga platinama Plungės „Varpo“ knygyne.